

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Integritetsskyddskommitténs utredning "Skyddet för den personliga integriteten – kartläggning och analys", SOU 2007:22

Integritetsskyddskommittén har i delbetänkandet redovisat den första delen av kommitténs uppdrag – dvs. att kartlägga och analysera lagstiftningen som rör den personliga integriteten. Säkerhetspolisen anser att kommitténs redovisning i de delar som rör Säkerhetspolisens verksamhet överlag är heltäckande och analysen välavvägd. Beskrivningen och analysen stämmer dock inte i alla delar. Säkerhetspolisen vill lämna följande synpunkter.

Kommitténs kartläggning

I avsnitt 10.3.2 redovisas vissa tekniska spaningsmetoder som Polisen använder sig av. Med benämningen Polisen avses oftast även Säkerhetspolisen. Uppgifterna i redovisningen baseras på ett tidigare betänkande Ökad effektivitet och rättssäkerhet i brottsbekämpningen (SOU 2003:74) och kompletterande information som lämnats av företrädare för Rikskriminalpolisens spaningsrotel under 2005. Beskrivningen av verksamheten överensstämmer inte helt med Säkerhetspolisens verksamhet inom området. Säkerhetspolisen har strikta interna rutiner kring de tekniska spaningsmetoderna och såväl beslut om användning som själva användningen dokumenteras på myndigheten.

I avsnitt 12.4.3 används benämningen "säkerhetsskyddsverksamheten" på flera ställen i samband med användningen av hemliga tvångsmedel. Det framkommer att benämningen är hämtad från ett ärende som JO har handlagt. Så som Säkerhetspolisen uppfattar avsnittet avser kommittén generellt den verksamhet som bedrivs av Säkerhetspolisen. I sådant fall är benämningen missvisande. Säkerhetsskyddet utgör en av Säkerhetspolisens verksamhetsgrenar. Säkerhetsskyddet arbetar inte med tvångsmedel utan istället med rådgivning och tillsyn utifrån säkerhetsskyddslagens (1996:627) bestämmelser. Syftet är att höja säkerhetsnivån i samhället. I

2007-08-21

AD 000-05344-07

säkerhetsskyddet ingår även att genomföra registerkontroller. Hemliga tvångsmedel hanteras av andra enheter vid Säkerhetspolisen.

Kommitténs analys

Kap. 10 - polisens spaningsmetoder

Kommittén framhåller i betänkandet att integritetskänsliga polisiära spaningsmetoder bör bli föremål för lagreglering. Säkerhetspolisen instämmer i princip i vad kommittén anför. Utgångspunkt för en reglering av polisiära spaningsmetoder bör vara att sådana metoderna skall regleras som innebär ett intrång i den personliga integriteten. Begreppet personlig integritet har dock inte en i alla avseenden helt klar innebörd. Det är knappast rimligt att varje metod som kan uppfattas som ett intrång i den personliga integriteten, oavsett intrångets art och omfattning, skall vara reglerad. En metod som innebär en kränkning av de fri- eller rättigheter som anges i regeringsformen skall dock givetvis alltid vara reglerad i lag. Likaså bör en metod som innebär en kränkning av rätten till privatliv enligt Europakonventionen vara reglerad. En framtida reglering bör, såsom kommittén funnit, således främst avse metoder där information inhämtas genom avlyssning eller övervakning. Avlyssning och övervakning kan emellertid genomföras på vitt skilda sätt och de olika metoderna innebär mer eller mindre långtgående intrång i den personliga integriteten.

Som kommittén framhåller (se avsnitt 10.4.3) väcker frågan om en reglering av polisens spaningsmetoder inte enbart frågor från integritetssynpunkt. Bedömningen av en framtida reglering kompliceras bl.a. av att utformningen av en reglering kan försvåra eller till och med omöjliggöra användningen av nuvarande metoder, och därigenom begränsa polisens nuvarande möjligheter att utföra sina uppgifter. Det kan exempelvis vara fråga om fall där beslut om användning av en metod behöver tas direkt på plats av tjänstgörande polisman, samtidigt som integritetsintrånget talar för att beslutet bör fattas i en annan ordning. Säkerhetspolisen vill i det sammanhanget framhålla att en god insyn i Säkerhetspolisens verksamhet och granskning av hur spaningsmetoderna har använts också kan utgöra ett skydd den personliga integriteten.

En reglering av polisens arbetsmetoder är således komplex och i sammanhanget uppkommer en rad frågor av olika karaktär som behöver övervägas. Om regeringen överväger en reglering av spaningsmetoderna understryker Säkerhetspolisen därför behovet av att frågan utreds i särskild ordning.

De aktuella spaningsmetoderna är mycket viktiga för att Säkerhetspolisen ska kunna bedriva sin verksamhet på ett effektivt sätt. Säkerhetspolisen använder metoderna i såväl sin underrättelseverksamhet som i det brottsutredande arbetet. Mot bakgrund av de krav som ställs på att Säkerhetspolisen uppmärksammar och identifierar planerad brottslighet på

2007-08-21

AD 000-05344-07

ett tidigt stadium bör därför inte utredningen avgränsas så att de polisiära spaningsmetoderna begränsas till att de enbart kan användas inom ramen för förundersökning.

Kap. 11 – Sekretess och behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

Säkerhetspolisen har i yttrande över betänkandet ”Ett effektivare brottmålsförfarande – några ytterligare åtgärder” (SOU 2005:117) ansett att regleringen av brottsbekämpande myndigheters informationsutbyte inte är tillräckligt effektiv. Denna uppfattning är alltså gällande. Säkerhetspolisen delar emellertid kommitténs uppfattning att utökade möjligheter till informationsutbyte bör följas av en reglering av berörda myndigheters registerförfattningar. I det ovan nämnda yttrandet har Säkerhetspolisen påpekat att det kan finnas uppgifter om enskildas personliga förhållanden som inte omfattas av sekretess enligt 5 kap 1 § sekretesslagen men som till sin karaktär kan vara sådana att de ändå inte bör omfattas av en generell sekretessbrytande bestämmelse. Som exempel nämns uppgifter som framkommit i Säkerhetspolisens personskyddsverksamhet.

Kap. 12 – Den civila säkerhetstjänsten (Säkerhetspolisen)

I avsnitt 12. 5.5 drar kommittén den slutsatsen att riskerna för att förbudet mot åsiktsregistrering åsidosätts av Säkerhetspolisen ännu inte har åtgärdats. Slutsatsen är huvudsakligen baserad på uttalanden av Säkerhetstjänstkommissionen och Registernämnden under åren 1998-2005. Enligt Säkerhetspolisen drar kommittén förhastade slutsatser.

En politisk åsikt är en känslig personuppgift och får registreras av Säkerhetspolisen som en kompletterande uppgift i enlighet med 5 § polisdatalagen (1998:622), PDL. Registernämnden gör fortlöpande kontroller av Säkerhetspolisens behandling enligt 5 § PDL. Säkerhetspolisen har i samråd Registernämnden utarbetat en särskild rutin för registrering av känsliga personuppgifter. Syftet med detta är att undvika att känsliga personuppgifter behandlas i strid med gällande regler. Av verksamhetsberättelsen för Registernämnden, som avser år 2005, framgår att nämnden inte har gjort några iakttagelser som tyder på att registrering sker i strid med vad som föreskrivits (se avsnitt 12.3.3).

Säkerhetspolisen instämmer i kommitténs slutsats i avsnittet om att polisdatalagen behöver reformeras. Eftersom beredningen av en ny polisdatalag pågår inom Justitiedepartementet har Säkerhetspolisen inte några kommentarer i frågan.

Säkerhetspolisen instämmer avslutningsvis i kommitténs slutsatser i avsnitt 12.5.5 om behovet av ökad insyn och kontroll i Säkerhetspolisens användning av tvångsmedel. Som Säkerhetspolisen anfört i tidigare

2007-08-21

AD 000-05344-07

sammanhang ställer vi oss positiva till det pågående arbetet med att förstärka den parlamentariska kontrollen av och insyn i Säkerhetspolisens arbete. En sådan parlamentarisk närvaro anser Säkerhetspolisen kan bidra till en ökad grad av förtroende för verksamheten och kan vidare vara en viktig kontakt för Säkerhetspolisen att förankra och diskutera inriktning och innehåll i verksamheten.

Detta yttrande har beslutats av säkerhetspolischefen Anders Danielsson. I beredningen av ärendet har deltagit chefsjuristen Lars-Åke Johansson, polisintendent Pär Kihlström och kriminalkommisarie Sven-Eric Sundberg. Föredragande har varit verksjuristerna Maria Norberg och Charlotta Tanner.

Anders Danielsson
Säkerhetspolischef